

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Quæstio 3. Vtrùm Regulares possint in Oratorio non approbato ab ordinario, vel in Altari portatili, in domibus privatis sæcularium, virtute suorum privilegiorum celebrare?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

absolvere à reservatis cumque superiori, imò & à reservatis Pontifici; quia vim hanc continet particula *etiam*, in utraque clausula posita: *Etiam tempore interdicti: etiam Sedi Apostolica reservatis*. Ut cum Manuel Rodriguez docet M. Gallego in *Bulla*, cap. 4. claus. 4. dub. 37. dicens: *Si se ponderant bien las palabras de la concession de la Bula, deben tener cuenta resolución todos los Doctores. *Sic ille, & merito, quia ut pluribus citatis, ait Barbosa. *Implicativa est hæc dictio *etiam*, & exprimit casum magis dubitabilem, & implicat minus dubitabilem. *Sic ille, & omnes. Ergo ex eo quod virtute Bullæ liceat celebrare in oratorio, etiam diebus in indulto exceptis, non deducitur, elapso tempore concessionis, similiter licere.

15. Ex quibus concluditur, privilegium oratorii omnino expirare cum persona, cui fuit concessum, & ideo nec virtute Bullæ posse in eo ulterius celebrari, sed novam concessionem desiderari. Adnotare verò non omittere, perdoctum M. Barnabam Gallego ubi supra fol. 24. supponere expressam contineri in Bulla Cruciatæ exceptionem celebrandi in die Resurrectionis in oratorio; sed apertam equivocationem patitur, quia Bulla solum excipit hunc diem ad recipiendam Eucharistiam, ad implendum præceptum annuæ communionis: si vero antea præcepto quis satisfecerit, vel proponat postea satisfacere, nulli prohibetur bi celebrare, si sacerdos; vel celebrat facere virtute Bullæ, si laicus sit. Et ita docent communiter Doctores.

16. Denique est adnotandum, non esse audiendum Pellzarium in *Man. Regul. rom. 2. tr. 8. cap. 2. sect. 2. n. 153.* asserentem, concessionem oratorii transire quandoque ad hæredes personæ, cui concessum est: *Si concessio, inquit, fiat his verbis: *Ac de ipsius ordinarii licentia ejus arbitrio duratura, &c.* puto, talem concessionem durare, usque dum legitime revocetur. Nec obstat, quod concessio ista est personalis, atque adeò debet cessare per mortem ejus, cui facta est, &c. Nam bene hoc limitatur à Palao tract. 3. disp. 4. punct. 2. §. 1. num. 4. nisi in privilegii concessionem addantur verba, quæ perpetuitatem, ac transmissionem privilegii ad posterum denotent, &c. Quæ limitatio videtur procedere in casu nostro, stante quod concessio oratorii sit ad arbitrium Ordinarii; quod potest durare post mortem illius, cui fit concessio, eoquod durante durat concessio, ac proinde censeri debet, transmitti ad alios. *Hæc ille.

17. Verum levi motus fundamento, nam cum pro vita personæ, cui fit concessio, possit limitationem admittere, ita ut si Ordinario videatur, cesset oratorium, etiam durante vita talis personæ, non est cur clausula extensionem facultatis, & non potius limitationem continere dicatur. Nec credibile est, Pontifices, qui oratoria minuere, & licentias concedendi Nuntiis Apostolicis, & Episcopis revocarunt, intendisse, illis concedere facultatem perpetuandi oratoria semel concessa, & concessionem, quam temporalem oratores petunt, Pontificis voluisse reddere perpetuam, si Ordinarius non revocet. Indè enim fieret, cum in forma consueta indulgitorum omnium, clausula illa veniat inserta, & oratoria semel approbata nunquam ab Oratorio reprobentur, omnia fore perpetua; quod incredibile prorsus est, & mihi improbabile.

18. Ex alijs rejicienda etiam venit opinio M. Soti in 4. distinct. 13. quæst. 2. artic. 3. asserentis, si absit contemptus, & scandalum, non esse mortale, et-

iam absque necessitate, dicere Missas extra Ecclesiam, Sic tradit supra §. Circa hæc, ubi inquirimus. *Utrum celebrare in locis non consecratis, & benedictis, nempe extra Ecclesiam, sine Papa, vel Episcopi facultate, sit peccatum mortale? Societas citat. *Ad hoc respondetur primum. Quod de licentia Episcopi, etiam citra necessitatem, Quod de licentia Item ex necessitate, etiam sine licentia Episcopi, ita tenet Sylvest. verb. *Missæ* §. 5. *quæst. 1. licentia* haberi potest, concedit, ut petatur. Quoniam non opus est magna necessitas, ut peccatum mortale excusetur, &c. Imò verò attende lectorem, qui nullum contempnus, vel scandalum, vix arbitror, potest contingere peccatum mortale per celebrationem extra Ecclesiam. *Sic ille. Cujus sententiam absolutam putat Suarez tom. 3. in 3. p. disp. 81. sect. 3. & communiter Doctores, Navar. cap. 25. num. 22. & alii, quos citatos sequitur Diana 2. part. tract. 14. resp. 36. & Leander tom. 2. tract. 8. disp. 7. q. 15. militat enim contra præceptum Ecclesiasticum obligans sub mortali, ut Missa non celebretur extra Ecclesiam, vel oratorium ad divinum cultum dicatum, & ab Ordinario designatum. Quod capit. Nullus præceptor sub comminatione depositionis: & cap. *fiat, de cons. disp. 1.* urgentissima necessitas exigitur; dicitur enim licere extra Ecclesiam celebrare, *nisi summa supervenerit necessitas*. Cum autem materia gravissima sit, non est unde violatio præcepti à mortali excusari queat. Alias quilibet absque ullo privilegio, posset absque ulla in sua privata domo celebrare, vel celebrantur: quod falsissimum, & valde abutendum est. Imò cum Sotus asserat, ex necessitate hoc licitum esse, ne venialiter peccaret, qui celebrare faceret, si quæque infirmitatem domo exire non posset, quæ ad excusandum à veniali major necessitas non videtur necessaria. Quod si semel concedatur, aut nullum, aut ad tollendum tantum scrupulos, oratorium indultum obtineretur, cum Pontifex pro hoc tantum casu, ut in plurimum illud concedat.

Q V Æ S T I O III.

Utrum Regulares possint, in oratorio non approbato ab Ordinario, vel in altari portatili, in domibus privatis secularium, virtute suorum privilegiorum celebrare?

1. Notissimum est privilegium Regularium ab Honorio III. indultum, quod habetur in his de Privilegiis Ubi sic eis conceditur: *Cum tribus Prædicatoribus, & Minoribus duraturum indulgendum, ut ubicunque fuerint, sine Parochialis juris præjudicio (nimirum quoad exactionem decimarum, & primitiarum) cum altari valeant velle celebrare. *Idem privilegium concessit Paulus III. Societati Jesu, anno 1549. in Bulla, quæ incipit *Licet debitum Pastoralis officii*, ibi: *Licetque præpositis, & de eorum facultate, universis fratribus, & locis Societatis hujusmodi, in presbyteratus ordinem constitutis, in locis in quibus degunt, & ea ne constitutis, in locis in quibus contingit, habere oratorio pro tempore morari contingerit, habere oratoria, & in eis, ac quocunque alio honesto

& congruenti loco, in altari portatili celebrare. *His politis.

2. Disputant Doctores, an præfatis privilegiis derogatum sit per Tridentinum? Multi absolute affirmant; plures tamen probabilius negant, asserentes, vim suam modo retinere, dummodo Episcopi celebrare non prohibeant, quibus libens assentior: Quia ex Tridentino nil aliud contra illa deducitur, ex dicendis constabit.

3. Hanc sententiam tradit M. Petrus de Ledesma in Sum. 1. part. de Euchar. cap. 20. diff. 4. post 2. conclus. Ubicite: "En esta dificultad se ha de suponer, q' ay privilegio para los Religiosos Predicadores, y para los de la Orden de san Francisco, (quibus alii Ordines per communicationem petriuntur) que puedan decir Misa fuera de la Iglesia en lugar honesto, y decente. Este privilegio refiere la Suma Angelica, y se haze mención del en el decreto. Esto supuesto como cosa cierta, digo, que antes que el Obispo mande a los tales Religiosos, que no celebren fuera de la Iglesia, no pierden el tal privilegio, sino que pueden muy bien usar del; porque el Concilio Tridentino tan solamente manda a los Obispos, que no permitan, &c. Luego antes que lo prohiba el Obispo, pueden muy bien decir Misa fuera de la Iglesia."

4. Cum Ledesma sentit M. Ludovicus Lopez 2. 2. in fructu cap. 79. §. Caterum accessorium. Ubi sic scribit: "Nihilominus tamen dicendum videtur, quod licet decretum Tridentini prædicto privilegio videatur derogare: tamen hoc est certum, quod antequam hoc Episcopus prædictis Religiosis prohibeat, mandans, aut statuens, ne celebrent extra Ecclesiam, non amittunt hoc privilegium, quia Concilium non annullat, antequam mandet Episcopus. *Hæc M. Lopez.

5. Pro eadem militat M. Joannes de la Cruz in Epit. lib. 2. de Privilegiis circa Euchar. cap. 5. dub. 7. conclus. 4. Ubi ait: "Religiosi ubique, etiam in privatis domibus secularium, possunt Missas celebrare. Ita concessit Minoribus Sixtus Quartus, &c. Si obicias decretum Tridentini, ad hoc dico, quod Concilium aliquo modo revocavit ista privilegia. Licet enim Religiosi antequam ab Episcopo moneantur, possint uti prædictis privilegiis, non tamen post monitionem, quia in Concilio sic dicitur: Non patiantur Episcopi, quod Sacerdotes, etiam Regulares, in domibus privatis, & omnino extra Ecclesiam, vel oratoria, &c. celebrent. Ergo dum Episcopi illud non vetant, poterunt Religiosi ibi celebrare: secus tamen erit post prohibitionem. *Sic M. Cruz.

6. Quibus adde Man. Rodriguez tom. 1. Quæst. Regul. quæst. 43. art. 3. & 5. Partell. de Dubiis Regul. tom. 1. verb. Altare, num. 1. Villalobos in Sum. tom. 1. tract. 8. diff. 33. num. 7. Ludovic. de S. Juan de Sacrament. Eucharist. quæst. 12. artic. 3. dub. 2. append. 1. Cardinal. de Lugo de Eucharist. diff. 20. sect. 2. numer. 51. Ubi addit: "Et ita sentierunt Patres Dominicani doctissimi Salmanticæ consulti, & P. Joannes de Salas, & alii recentiores. *Ita etiam tradit Diana part. 6. tract. 8. resol. 39. & plures apud illum. Quibus consentit Dicastillo de Sacrament. tract. 5. de sacr. Missæ, diff. 4. dub. 5. num. 104. dicens: "Tridentinum non tollit privilegium, sed facultatem dat Episcopis prohibendi Regularibus, ne celebrent extra Ecclesiam."

7. Et post omnes, id magis explicans Thomas Hurtado tom. 2. tract. 12. cap. 1. num. 221. & 225. Ubi sic: "Duplex est privilegiorum genus: primum, quo conceditur Regularibus, ut etiam in Ca-

meris secularium, in altari portatili, in loco decenti, & honesto, possint celebrare. Quæ privilegia confirmavit Honorius III. cap. bis, de privilegiis. Et concessit iterum Paulus III. Patribus Societatis, anno 1549. Et hæc mihi videtur certius non esse derogata, sed eis non posse uti Regulares, si Episcopi contradicant. Quare sicut antea in consilio Episcopo id poterant, ita hodie ignorante Episcopo, seculis scandalo. Ita Portell. Ledesma, Joannes de la Cruz, Marchinus, Rodriguez, Villalobos. *Hæc Hurtado: cuius sententia, tam à ratione, quam ab auctoritate valde probabilis est.

8. Addunt alii, etiam prohibente Episcopo, posse Regulares modo, in altari portatili, ubique celebrare; eo quod à Pio V. revocatum fuerit præfatum Tridentini decretum. Sic refert, non reprobans M. Ludovicus Lopez ubi supra, dicens: Aliquibus peritis visum est, quod si post Bullam Pii V. de nova concessione privilegiorum, id statuunt Episcopi, non ligant Mendicantes, quia ablata est eis potestas ligandi Mendicantes, non obstante Concilio Tridentino. Sed quia Gregorius XIII. Regulares omnes, etiam Mendicantes, dispositioni sacri Concilii Tridentini reducit; propterea, quod Episcopi modò, ut delegati Papæ, non possint statuere, quod Regulares non celebrent extra Ecclesiam, non est certum, nisi de novo id privilegium, non obstante hac sessione Concilii Tridentini, fuerit concessum, de quo mihi non constat. *Hæc M. Lopez, qui satis innuit, contrarium esse probabile, dum contentus est dicere, hoc non esse certum.

9. Quod à fortiori sustinere debent, qui asserunt, præfatum Gregorii XIII. Bullam non fuisse promulgatam, neque intimatam. Navarrus in Manual. cap. 27. Manuel Rodriguez in Addit. ad Sum. tom. 4. cap. 105. & alii apud Henriquez libr. 7. de Indulgent. cap. 24. num. 8. in fine. Quapropter Mag. Antonius de Hinojosa ex doctissimo Predicatorum Ordine in direct. decisio. Regul. verb. Confirm. à fol. 121. pluribus suadere contendit, Regularium privilegia eandem modo vim habere, ac ante Tridentinum: Verba ejus sunt. "Idem Pius V. motu proprio, anno 1570. die 18. Januarii, de novo concessit Ordini Predicatorum omnia privilegia à suis prædecessoribus indulta, & voluit illa pro expressis haberi, non obstantibus aliis quibuscumque Apostolicis, ne non Provincialibus, vel Generalibus constitutionibus, &c. Ex quibus constat, nos reductos ad pristinum statum, quo ante Concilium Tridentinum privilegiis nostris in amplissima concessione potiebamur. Quia de novo conceduntur, non obstantibus constitutionibus generalibus, vel specialibus Apostolicis. *Hæc Hinojosa.

10. Propter hæc forsitan Mag. Serra in 3. part. quæst. 83. art. 3. asserit prædictum privilegium celebrandi extra Ecclesiam in Cameris secularium, vel in alio loco decenti, concessum esse aliquibus Religiosis post Tridentinum, quo proinde reliquæ per communicationem frui poterunt. Quod an verum sit, aliis judicandum relinquo. Ego enim, dum tale privilegium non ostendatur, suffragium non feram, quia apud nullam Religionem est in usu, nec facile credam, ullum Regularem atus fuisse, contradicente Episcopo, illo uti.

11. Quod verò possint Regulares in gradibus suis, & in cellis particulatibus, in altari portatili, celebrare, etiam si Episcopus contradicat, minus difficile est. Et probabile putat Lezana tom. 3. Quæst. Regul. verb. Altare, num. 14. & ante illum M. Joannes de

la Cruz, ubi suprà lib. 2. capit. 5. dub. 7. concl. 2. Ubi ad locum Concilii respondet: *Dico, quod ibi tantum interdicitur, quod in domibus privatis non erigantur oratoria, &c. Secus in grangiis Monasteriorum, ut patet ex contextu, &c. Oratoria enim, & altaria portatilia in grangiis, & infirmariis Religiosorum ab istis erecta, non censentur esse omnino extra Ecclesiam, quia secundum Doctores communiter, nomine Ecclesiae, Monasteria intelliguntur: *Sic ille, & idem sentiunt Peyrinus, & Rodriguez apud Lezannam supra. Qui non solum de infirmariis, sed de cellis etiam Religiosorum idem affirmat, dum morbo gravati non possint inde exire, ut sacrum audiant. Eo quod ejusmodi loca non sunt privata, & profana domus, sed decentia, & honesta. Quibus adde perdoctum Thom. Hurtado rom. 2. resol. Moral. tract. 12. cap. 1. num. 122. fol. 480. ubi asserit, concessum fuisse à Gregorio XIII. & ab Alexand. VI. in Bullis editis, ut regulares possint in propriis Grangiis, & domibus ruralibus, & in Monasteriis, in cubiculis particularibus infirmorum, erigere oratoria, ut etiam è lecto possint audire sacra, & communicare. *Quod inquit, certissimum est, non esse derogatum per Tridentinum. *Pro quo adducit Compend. Minorum, & Societatis, Rodriguez, Villalobos, Marchinum Ludovicum de S. Juan, & alios.

12. Addit Pasqualigus, Regulares virtute hujus privilegii à Gregorio XIII. post Tridentinum concessi, posse (Episcopo etiam contradicente) si infirmi sint, extra Ecclesiam celebrari facere in domibus secularium in suis cubiculis. Sic tradit decisio 177. Et quamvis Hieronymus Garcia, & alii existiment, hoc privilegium non esse in usu, id parum refert, quia hujusmodi privilegia per non usum non deperdi, est doctissimi morum sententia, quos citavi opus. pro Iesu. in tract. de Iejun. prop. 7. num. 8. & 9. Præterquam quod, ut ait M. Joann. dela Cruz in Epitom. lib. 2. capit. 5. dub. 2. conclus. 2. *Privilegia etiam per non usum revocata, jam sunt per Paulum V. revalidata. *Ergo virtute prædicti privilegii de novo concessi post Tridentinum, poterunt Regulares infirmi extra claustra in domibus secularium facere celebrari, nec Episcopi poterunt id prohibere, etsi prohibeant, non ligabunt.

13. Ad hæc facit privilegium aliud Pauli V. quipost concessit Canonicis Regularibus sancti Salvatoris Lateranensis, ut possint erigere altaria in locis, ubi audire possint. Quo Regulares alii per communicationem privilegiorum gaudent. Hujus privilegii notitiam videtur apud P. Henao in rom. de scientia mai. fol. 445. & apud Pasqualigum quæst. 471. de sacra. nova legis, num. 7. Propere.

14. Hæc sententia probabilis est, & ad præsumptum scrupulo reduci potest. Addo Gregorium XIII. in Bulla, quæ incipit: *Dilectissimi*, anno 1579. die 1. Octobris concessisse etiam usum altaris portatilis ad Missiones Patrum Societatis, cujus suprà meminimus, & est tenor sequentis: *Usus altaris vaticani Societati vestræ à Paulo III. concessum, deinde à Concilio Tridentino universè sublatum, restitui volumus inter Missiones, quæ à superioribus sunt, præsumpti vestri, servata alias forma prædictæ concessæ, M. I. hæc sacrificium licite valeant celebrare superiusmodi altare, ubique gentium, etiam in cultu militum, modo loca, etsi communia, & profana, rata, & honesta sint, & Generalis, ut per eum Provinciales Præpositi eo utendum fore, judicaverint. *Sic ibi.

15. Ex dictis constat, Patrem Miscatenbastum, de Sacram. tract. 3. de sacrificio Missæ disp. 5. cap. 5. §. 1. nescio quodam Lugillatum) parum indoluisse Regularibus, dum asseruit, virtute suorum privilegiorum posse celebrare in oratorio erecto ex licentia Pontificis, cum approbatione Ordinarii, etiam extra tempore præfixo, (quod virtute Craciata ferè p. illi docent plures citati quæstiones præcedent) nullum concedere potuisset, tot Doctorum p. trociscum notitiam posse absque nova licentia, & absque illi Ordinarii approbatione erigere altare, & non contradicente Episcopo, in eo celebrare, & licet secundum plures, quandoque, ut vidimus, etiam si contradiceret. Recolle superius dicta.

